

Izhaja vsak delavnik popoldne

CENE PO POŠTI:

za celo leto K 144—
za pol leta K 72—

V UPRAVI STANE MESEČNO K 10—

NOVI ČAS

Uredništvo in upravnništvo v Kopitarjevi ulici šte. 6 — Telefon uredništva šte. 50 — Telefon upravnništva šte. 328

CENE PO POŠTI:

za četrt leta K 36—
za en mesec K 12—

DELAVSKI LIST

POSAMEZNA ŠTEVILKA 60 VIN.

Katoliški škofje Amerike za delavstvo proti kapitalizmu.

Iz velikanskega boja ameriškega delavstva.

Cleveland, 30. dec. 1920.

Iz raznih strani Amerike prihajajo poročila in napovedi, da bodo tovarnarji z novim letom odpustili veliko število delavcev. To posebno obetajo kovinarske in tekstilne industrijske družbe. Obenem obetajo, da bodo skrajšali plače delavstvu za 20 odstotkov. To vse se godi pod pretvezo, češ, da je slaba konjunktura, resnici pa hočejo kapitalisti razbiti delavsko organizacijo. To se jasno kaže iz izjav voditeljev največjega in najmočnejšega jeklarškega trüsta — Ravnatelj jeklarne Schwab je izjavil, da gre jeklarškemu trüstu za to, da priporo industriji pravico, sprejemati organizirane in neorganizirane delavce (open shop). Mr. Grace od istega podjetja pa je dejal: Jaz mislim, da je to pravilno od nas, da branimo open shop, in se je izrazil, da njegova tovarna ne bo odjenjala od tega sklepa, pa če bi tudi New York ali Philadelphia ostala brez jekla. Ali bodo tovarna to odredbo odločila tudi za druge dele države, na to vprašanje Mr. Grace ni hotel naravnost odgovoriti, temveč je rekel samo, da bo to odločeno od tega, kak vpliv bo imela ta določba na splošno delavski položaj po Ameriki.

Danes je jasno, da bodo milijoni delavcev ostali brez dela in da se bo vsled te kapitalistične bojne napovedi streslo gospodarsko življenje v Ameriki.

V tem boju, ki je napovedan delavstvu od kapitalistov, so katoliški škofje zavzeli ostro uradniško stališče.

Ze pred več kot mesecem dni so izdali katoliški škofje Amerike oklic na ameriško delavstvo, naj bo pripravljeno na ta boj. Škofje poudarjajo v svojem opozorilu delavce, da se kapital organizira za skupni nastop proti organiziranemu delavstvu. Škofje so že tedaj napovedali, da bodo kapitalisti svoj boj zoper delavsko organizacijo započeli pod raznimi

pretvezami in krinkami. — Ta boj je sedaj izbruhnil.

V smislu napovedi in poziva katoliških škofov Amerike katoliško časopisje v Ameriki z vso ostroostjo brani delavske pravice. Katoliški listi pozivljejo zavedno katoliško delavstvo, kakor tudi drugo delavstvo sploh, naj se ne da preslepiti, naj stoji solidarno z vsemi svojimi tovariši v tem boju, ker gre za delavski obstoj.

Sedaj, ko se je boj med kapitalom in delavstvom pričel, so se katoliški škofje vnovič oglašili.

Pretekli dni so izdali svarilo, namenjeno kapitalistom. Svare jih, naj bodo previdni in naj se ne igrajo z ognjem. Potrpežljivost delavstva ima svoje meje. In če bodo kapitalisti tirali delavstvo do skrajnosti, naj se ne čudijo, če bo delavstvo zgrabilo tudi za skrajno orožje.

Ta nastop katoliških škofov je dal delavskim organizacijam silno moralno pomoč. Ameriška Cerkev je pokazala, da stoji na višku svoje naloge.

Pogumni nastop katoliških škofov za kolicijško svobodo delavcev, upravičenost njihovega boja in njih brezobzirna fronta proti bogatinom, ki izrabljajo delavsko moč, je sijajen zgled, kakšno moralno moč predstavlja Cerkev, ki prav pojmuje svojo socialno nalogo med človeštvom. Za Cerkvijo se ne smejo izkoriščevalci skrivati — to so glasno povedali ameriški katoliški škofje.

(Značilno je, da svetovno časopisje, ki stoji povečini v službi judovskega velekapitala in judovskega svobodomiseltva, o tej zgodovinsko važni izjavi katoliških škofov Amerike molči. To časopisje hoče to izjavo zamolčati iz interesov kapitala in svobodomiseltva. — Op. ur.)

Franc Terseglav:
Cerkvenopolitično
uprašanje in naša
ustava.

II.

V izvajanjih profesorja dr. R. Kušaja vlada po mojem prepričanju neko neso-glasje med njegovim izrecnim stališčem samosuverenosti države in njegovim deloma prav srečnim pojmovanjem o biti in nalogah cerkve, ki pa je on ali ni doumel do konca ali pa se je pomišlja doumeti. Dru-gače si ne morem razlagati, da gre R. K. tako daleč, da priznava (ali dopušča) cerkvi pravico oddajati službe neodvisno od države, kar bi po njegovih lastnih besedah pomenilo okrepitje njene samostojnosti, in istočasno izraža željo, da bi se imeno-vanja verskih organov izvrševala v med-sebojnem sporazumu obeh oblasti. Ali si je bil avtor v svesti, kaj pomenja v kon-kretnem slučaju pravica katoliške cerkve neodvisno imenovati svoje funkcionarje? Gotovo ne samo izvrševanje neke od samo-suverene države delegirane ali avtonomno v mejah državne zakonodaje gibajoče se pravice, kajti v tem slučaju bi avtor ne bil primernost medsebojnega spo-razuma v tej stvari označil le kot neka-kega željo po ohranitvi dobrih odnosov. Že se mi pa vrh tega tudi, da R. K. ni za-dost daleč domislil, kako se ta imenova-nja vsaj v katoliški cerkvi vrše, oziroma iz kakšnega principa izvirajo. Cerkev je po-vod ena in ista; ona se na vsakem kraju, med vsakim narodom, v vsaki družabni nahaja vsa v vsem, kjer je njena nevidna glava, Kristus, evharistično povsod ves na-žal. Zato ima vsaka država v svojih me-jah opraviti z eno nedeljivo, nadnarodno, notranje-vesoljno, to je katoliško cerkvi-jo, ne pa s kakšnim avtonomnim ali avto-nalnim delom, kakor je to n. pr. v pravo-slavju. Cerkev pa je osredotočena okoli svojega vidnega poglavarja, iz katerega po bogo-hotenem razvoju izvira vsa njena moč, pravobveznost njenih dejanj in funk-cij kot socialni organizem na zemlji. Kjer-koli se torej izvrši kako imenovanje ver-skih organov (po dr. Kušajevi terminolo-giji), se vrši neka cerkvi imanentna, iz nje-

ne samosuverenosti izvirajoča, povsod in vedno iz enega in istega temelja pohaja-joča funkcija. Konkretno povedano: vidni poglavar cerkve, ki gotovo ni podvržen suvereniteti države, v kateri se imenujejo podrejeni mu organi, je tisti osrednji or-gan, ki opravi vsako cerkveno funk-cijo in funkcionarja. Zato si ni mogoče dru-gače misliti nego da je tako imenovanje znak samosuverenosti cerkve v njenem območju in če država priznava popolno neodvisnost cerkve v tem pogledu, kakor to dela R. K., je tudi njena samosuverenost priznana. Kako se to strinja z načelnim stališčem g. avtorja? Jaz vsaj ne vem slu-čaja, kjer bi kaka avtonomna oblast, naj bo še tako široka, bila popolnoma ne-odvisna pri imenovanju svojih funkcionar-jev, določanju njih delokroga in pojmo-va-nju pravnega izvora njihovih funkcij ter bi ne potrebovala za to niti izrecne niti neiz-recne odobritve. Da K. sam saj nehoti stvar tako pojmuje kot jaz, posnemam iz tega, da loči med katoliško in pravoslavno cerk-vijo, ki dopušča vpliv in sodelovanje drž-žave pri oddaji višjih cerkvenih mest, »ker je to utemeljeno v njeni organizaciji« — torej ta-isto ni utemeljeno v organizaci-ji katoliške cerkve! To, se mi zdi, se da posneti tudi iz tega, da avtor v zvezi s tem govori o »okrepljenju samostojnosti kato-liške cerkve«, česar bi po mojem mnenju ne poudarjal, če bi res smatral popolno sa-mostojnost imenovanja verskih funkcionar-jev v katoliški cerkvi notranje združ-ljivo z njeno večjo ali manjšo podrejenost-jo pod samosuvereniteto države. Zakaj tako okrepite samostojnosti vede nuj-no k popolni in resnični samostojnosti, če ni že izraz in znak samostojnosti v polnem pomenu besede. In vendar R. K. uvodoma govori o cerkvi kot državi neenakovredni oblasti! Tu je protislovje, naj si tolmačimo duh in besede še tako ugodno.

Morebiti bi se mogel pisatelj izogniti temu prekoslovju, ako bi samosuverenost države v cerkvenopolitičnem pogledu omejil zgolj na opredelitev zunanjega od-nosa med cerkveno in državno oblastjo na eni in cerkva med seboj na drugi stra-ni, ozirajoč se pred vsem na interese dru-žabnega miru. Toda na prvi pogled je jas-no, da spriči intimne zveze med historič-nimi cerkvami in državo in medsebojnem bi-tnem prepletanju in pronicanju nji-

hovih najvišjih kulturnih nalog ni mogoče izvesti take zgolj mehanične ureditve zu-nanjih odnosov, ki bi bistveno ne tangirala samega organizma cerkva in jaz sem pre-pričan, da je tudi R. K. tega mnenja. Kajti iz mnogih njegovih besed se da posneti, da

dobro čuti samosvojnost cerkve, njen prav posebni karakter, ki jo postavlja nad vse ostale družabne organizme, čeprav jo av-tor hoče pravno postaviti v eno vrsto z vsako drugo javnopravno korporacijo v državi.

Boljševizem ne more osvoboditi delavstva.

Izjava ameriškega komunista.

LDU Pariz, 19. jan. (Havas.) Amerikan-ski socialist Schwartz, ki so ga socialisti nje-gove domovine odposlali v Moskvo, da se udeleži kongresa III. internacionale, izjavlja v nekem intervjuu, ki ga je dal zastopniku »Matina« v Londonu, da je odpotoval v veri, da je sovjetsko gospodstvo sposobno osvobo-diti delavstvo. Iz Rusije pa se je vrnil kot hud nasprotnik boljševizma. Na Ruskem ni svobo-

de tiska in mišljenja, pa tudi ne verske svo-bode. Javna zbiranja so prepovedana, kakor tudi skupščine. Sodišča delujejo za zaprtimi vrati in brez braniteljev. Povsod vlada strašna beda in po državi so se razpasle bolezni. Schwartz je izjavil, da bo razvil živahno pro-pagando v svrhu, da se vsem onim odpro oč, ki še verujejo v dobroto boljševskega go-spodstva.

Avstrija pred razsulum.

(Od našega posebnega poročevalca.)

Dunaj, 12. jan. 1921.

V položaju, kakor si »katastrofalnejšega« niti misliti ni mogoče, se je danes sestal av-strijski narodni svet na prvo sejo letošnjega zasedanja. Ako govorimo o katastrofalnem po-ložaju — smo s tem še veliko pritrniti pove-dali. Avstrijska država, »katere« prorocun »bo po vsej priliki izkazal 25 milijard nepokritega primanjkljaja; naj te dni spravi skupaj nov znesek 4 in pol milijard kron v pokritje urad-niških zahtev. Vse socialodemokratske or-ganizacije prometnega osobja, ki na eni stra-ni zahtevajo znižanje cen in so »predlagale« za navijalce cen celo »smrtno kazen, so podale na drugi strani vladi ultimati, ako njihovih zahtev tekom nekaj dni ne izpolni. Finančni minister se je postavil na edino možno stališče, da no-vih zahtev brez pokritja ne more zadovoljiti. Zato se mora siloma najti pokritje, kar bo se-veda imelo za posledico nov draginski val. Cene tobaku, soli, vsi alkoholni davki, poštne, telefonske in brzojavne pristojbine se morajo podvojiti. Pričakovani uspeh naj bi bil tak-le. Od povišanja cen soli bi dobili 350 milijonov, od tobaka 1 milijardo, alkoholnega davka 698 milijonov, poštinskih pristojbin 150 milijonov čistega dobička. V najugodnejšem slučaju bi na ta način dobili 2 in pol milijarde kron. Osta-nek naj se pokrije s 100 odstotnim zvišanjem vseh osebnih in tovarnih tarifov na vseh av-strijskih železnicah.

Vse to ne pomenja samo neznosne podra-žitve življenja v širokih plasteh avstrijskega ljudstva, ampak tudi tako zvišanje tovarnih tarifov, da strokovni krogi izjavljajo, da bo ta-ko zvišanje prevoznin avstrijski tranzitni pro-met enostavno ubilo. Ni nobenega dvoma, da je ta sodba pravilna. Nemčija je povišala svo-

je tovarne tarife nasproti letu 1914 za 1200 odstotkov, Avstrija pa že za 6000 odstotkov. Že danes se »inozemski« spediterji izogibajo av-strijskih železnic, ker je prevoznina naravnost neznosna. K temu pa pridejo še neprestane plenitve na avstrijskih železnicah. Na okrož-nem sodišču v St. Pölten je tačas v teku ka-zenška pravda proti 203 uslužbencem avstrijs-ke državne železnice, ki so na progi zapadne železnice organizirali vlomilske oddelke in iz-vrševali ropanje po vagonih v velikem slogu. Lahko si je misliti, s kakšnim navdušenjem opazuje avstrijsko prebivalstvo take dogodke.

Železniški minister dr. Pesta je te dni po-dal svojo ostavko. Proti njemu se dviga obtož-ba, da ni pokazal nobene odločnosti. Tudi na južni železnici vladajo podobne razmere in je tačas na deželni sodnji v Gradcu v teku prava-da, ki sega zelo globoko. Poštni zavodi so ostali na splošno do danes pred takimi raz-merami obvarovani. Zato pa divja tam najtežji politični boj med strokovnimi organizacijami različnih smeri in reči se mora, da bodo ta trenja polagoma redno delo tudi tam onemo-gočila.

Vsi ti pojavi jasno kažejo, da je imel za-vezni kancelar dr. Mayer popolnoma pravo, ko je pred reparacijsko komisijo izjavil, da je do-spela Avstrija na konec svojih eksistenčnih sredstev. Če bo v prihodnjih dneh pretresel državo silen prometni štrajk, naj bodo gornje navedbe v pojasnilo, kje je pravi vzrok štraj-kovnim gibanjem. Avstrija stoji pred razsu-lom in široki krogi ne razumejo, da slavi med-narodno verižništvo na Dunaju svoja slavja, plesoč na ognjeniku. Na vsak način se pri-pravljajo v Avstriji v bližnjih dneh usodepol-ne odločitve.

Peter Rupar — Jesenice:

Socializacija!

Nacionalizacija tovarn in industrijskih podjetij in veleposestev, če se izvede, naj se izvede demokratično in ne kapitalistič-no. Dobitek od teh podjetij naj gre tistim, ki so trpeli in še trpe, t. j. sirotam, vdov-am po padlih vojakih, invalidom in de-lovnemu ljudstvu sploh. Dosedanja nacio-nalizacija je le pesek v oči. Mi hočemo socializacijo!

Nikakor ne gre, da bi tovarne služile verižnikom in drugim kapitalistom dvom-ljive vrednosti v to, kako bi svoje, morda po krivičnih potih nagrabljene milijone spravili na varno in vrh tega še vlekli odušerke obresti in dividende od prigo-lufanega premoženja.

Ako bi se socializirala samo zemlja veleposestnikov, bi pomenilo to samo pe-sek v oči narodu, ker poljedelstvo sma-trajo že od nekdaj za pasivno, in se je treba dosti truditi in skrbeti za nje; za kupone od delnic pa ni treba drugega ka-lor škarij, da se režejo in strižejo kuponi dividend in dobička. Če velja za polje, naj bo zemlja onega, kateri jo obdeluje, zakaj naj ne bi to veljalo tudi za tovarne?

Zato naj država, če ne gre drugače, sama odkupi po primerni ceni tovarne in jih upravlja polagoma, ter jih, če mogoče, pretvori v produktivne zadrge delavstva. Potrebni kapital bi delavstvo in država lahko spravila skupaj že iz samega do-bička in iz obresti, katere bi nosil ta do-biček, če bi se obrestonosno naložil v hra-

nilnicah. Tako da bi država sama niti vi-narja delavcem ne podarila.

Gotovo imajo več pravic do dividend, do dobička zgoraj omenjene sirote, vdove ter invalidi in delavstvo v obče, kakor pa verižniki in kapitalisti, ki so vojsko in ljudsko revščino samo izrabljali v svoje osebne sebične namene.

Zadnja doba boljševiz-ma.

Kakor poročajo iz Pariza, je Čičerin o priliki povratka francoskih delegatov iz Moskve izjavil, da je prva doba komu-nistične borbe popolnoma završena. Sedaj se bo začela gospodarsko-socialna borba. So-vjetska vlada si bo prizadevala, da se ko-munistični program točno izvede, a mogo-če je, da ta poizkus konča z neuspehom. V tem slučaju mora boljševizem izpreme-niti pravec svojega dela in bi se morala opustiti tudi tretja internacionala.

Boljševiška »Pravda« pa piše: »Dasi-ravno je sovjetska vlada službeno proglasi-la diktaturo proletariata, vendar spozna-va, da so gotova načela, ki se ne dajo iz-vesti.«

To je pa bankerot boljševizma.

JUŽNA ŽELEZNICA.

LDU Dunaj, 19. januarja. Dun.KU.) Upra-va južne železnice objavlja, da je sklicanje konference radi vzpostavitve provizornega re-zima določeno na soboto 5. februarja na Du-naju, ker je tudi jugoslovenska vlada že pri-glasila svoje delegate.

Kako je Kristan prisege!

Belgrijska »Politika« poroča med dnevnimi posebnostmi: G. Kristan, narodni poslanec in bivši minister za obnovo in prehrano, ne pripada nobeni veri. Ko ga je tajnik konstituantne vprašal, katerega duhovnika naj mu pokliče, da izvrši prisego: pravoslavnega, katoliškega, protestantskega ali mohamedanskega, je g. Kristan odgovoril: »Pokličite pravoslavnega, ta mi je najmanj mrzek!« Lepa prisega in lepa doslednost kapitalističnega social-patriota! Kristan svoje kariere na vsak način še ne smatra za zaključeno.

Zanimivo je vsekakor, da po svojem programu Kristan in njegovi sodruzi taje Boga in kralja, pa so vseeno obema prisegli.

Dnevni dogodki.

— Žensko pokopalno društvo v Trzinu je imelo v nedeljo 16. t. m. redni občni zbor. Ustanovljeno l. 1906 je šlo koncem lanskega leta 340 članic. V blagajni imajo okoli 2000 kron, umrlo je v l. 1920 14 članic. Z ozirom na rastočo draginjo je sklenil občni zbor povišati članarino na 2 K mesečno, ki se bo pobirala četrtletno po 6 K.

— Špekulacija s hišami in stavbišči. Zagrebški listi poročajo, da je bilo v zadnjem četrtletju v Zagrebu prodanih vsega 141 hiš in stavbišč v skupni vrednosti 19.943.189 K. Na kupnih pogodbah se vrste vedno ista imena znanih ljudi, ki špekulirajo s hišami in stavbišči in na ta način spravljajo mastne dobičke. Na ta način se draže stanovanja. Tudi v Ljubljani ne manjka takih dvonožnih ptic roparic, ki vedno preže na plen in postrujejo stanovanjsko vprašanje.

— Razmere na zagrebškem državnem kolodvoru. Sprito novega nastopa legarja v Zagrebu in na Hrvatskem je te dni posebna zdravstvena komisija ogledala razmere na južnem in državnem kolodvoru v Zagrebu. Na južnem kolodvoru, kamor je prišla nenapovedana, je našla povsodi največjo snago in red; na državnem kolodvoru pa, kamor je prišla naznanjena, je našla vsepovsod nezasičen nered in nesnago. V čakalnici III. razreda je bilo polno blata, smeti, prahu in mrčesa. Na nekem tiru stoji 214 vagonov, v katerih stanujejo družine železničarjev, ki so brez stanovanja. Razmere so tu nepopisljive. Za vse te družine je na razpolago le dvojje vodovodnih pip. Vsa proga naokrog je polna nesnage in smeti. Komisija je o teh razmerah poročala na merodajno mesto in nujno zahtevala, da se temu neznosnemu stanju odpomore.

Ljubljanski dogodki.

— Vsem trgovskim in privatnim nameščenim! Ker se opaža, da se nekateri trgovci v Ljubljani ne drže osemurnega delavnika ter tako svojim nastavljenim kratijo prosti čas, ne da bi jim zato dali odškodnino, pozivljamo vse trgovske nastavljenice, da take nedostatké javijo Zvezi trgovskih nastavljenic, da bomo proti takim trgovcem, kateri nimajo sočutja do svojih nastavljenic, odločno nastopili na merodajnih mestih, da bodo tudi za nje veljale postave ter jih bodo tudi oni morali upoštevati. Merodajne oblasti pa pozivljamo, da ukrenéjo vse, da se enkrat za vselej prepreči nečuvstvena razmera, katere vladajo danes pri nekaterih trgovcih. — Zveza trgovskih nastavljenic in privatnih nameščenic.

lj Izprememba imena. Dež. vlada za Slovenijo je dovolila bivšemu uradniku Gospodarske zveze Rudolfu Zitterschlaggerju in njegovim družinskim članom izpremembo rodbinskega imena v Zober.

lj Dvojni samoumor. Predminulo noč sta skočila z Dolenjskega mostu v narasli Gruberjev kanal oficial dež. bolnice Ant. Adamič in žena železničarja Roza Kleiner. Adamič se je poročil pred dobrim mesecem, a je nadaljeval razmerje s Kleinerjevo. Da napravita konec nevzdržnemu stanju, sta krivca izvršila skupno samoumor.

lj Dva žeparja aretirana! Dne 15. t. m. so kriminalni organi na glavnem kolodvoru opazovali nekega 12 letnega dečka, ki je poskušal izvršiti žepno tatvino. Ko je vzel zopet neko staro ženo na piko, ga je krimin. organ ko je v gneči pred gorenjskim vlakom izvršil tatvino, prijel. V tem hipu je stopil nek mladenič h kriminalnemu organu ter rekel, da je deček njegov sopotnik in da potujeta v Zagreb. Ker se je to kriminalnemu organu sumljivo zdelo, je oba aretiral. Kriminalna policija je takoj ugotovila, da sta oba žeparja in se je pri navedenih našla večja vsota denarja in dve denarnici, ki so bile v istem času na kolodvoru dvema ženskama ukradeni. Deček, ki je prišel iz Zagreba, je priznal tatvino in izpovedal, da ga je njegov sotovariš, 24 letni čevljar Josip Setina iz Mokronoga, poučil o žepnih tatvinah in da mu je denar, ki ga je ukradel, prinesel že dopoldne v neko gostilno na Zaloški cesti. Od ukradenega denarja je dobil le nekaj drugo pa je njegov učitelj

vtaknil v žep. Setino je policija izročila deželnemu sodišču, dečka pa mestnemu magistratu.

Naša društva.

d Tržiški Orel je v nedeljo priredil v društvenih prostorih trodejanjo »Na sodni dan« in kot dodatek enodejanjo: V sladkih urah. Med odmorom je sviral domača godba.

d Zveza trgovskih in privatnih nameščenic priredi čajev večer v nedeljo, dne 23. t. m. ob 7. uri zvečer v prostorih I. delavskega konsumnega društva, Kongresni trg št. 2. — Vabljeni so vsi člani in članice ter tudi prijatelji naše organizacije. — Odbor.

d Dve igri privikrat na odru v Ljudskem domu. Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov v Ljubljani priredi v nedeljo, dne 23. januarja 1921 točno ob pol 8. uri zvečer v dvorani Ljudskega doma igri: 1. Mutast muzikant, burka. Spisal Jaka Štoka. 2. Novi kuhar, slika iz vojaškega življenja. Vstopnice se dobijo v predprodaji v petek in soboto od 7. do 8. ure zvečer ter v nedeljo od 10. do 12. ure dopoldne v Rokodelskem domu, Komenskega ulica št. 12, in na dan predstave od pol 7. ure zvečer dalje pri blagajni v Ljudskem domu.

Katoliški obzornik.

* Delo katoliških misijonarjev. Katoliški listi poročajo: Kot prvi je v Sprednji

Iz organizacij.

Jugoslov. Strok. Zveza.

Iz Trziča. Zadnji ponedeljek je predaval v Domu g. kaplan Vavpotič o gospodarstvu v Jugoslaviji. — Prihodnji ponedeljek zopet predavanje ob navadni uri. — Jugoslovanska strokovna skupina priredi v nedeljo v gostilni pri Pelarju predpustno veselico s tombolo in šaljivo pošto. Začetek ob 7. uri zvečer. Vstopnina 4 K za osebo. Čisti dobiček je namenjen za obolele in revne člane.

Zagorje. Skupina J. S. Z. ima svoj redni sestanek vsak mesec in to prvo sredo v mesecu. Udeležujte se teh sestankov polnoštevilno, pri tem je tudi velika korist v našo izobrazbo in napredek. Zato naj ne izostane noben krščansko misleči delavec. Na delo!

Trgovski in zasebni nastavljenici.

Seja Zveze trgovskih in privatnih nameščenic se vrši danes ob pol 8. uri zvečer v svojih prostorih, Stari trg št. 2. Navzočnost vseh odbornikov obvezna. Odbor.

Tobačni delavec.

V četrtek, dne 27. t. m. po delu se vrši v spodnjih prostorih I. delavskega konsumnega društva, Kongresni trg št. 2, občni zbor skupine tobačnih delavcev, obenem z občnim zborom »Podpornega društva« s sledečim sporedom: 1. Poročilo odbora. 2. Poročilo nadzorstva. 3. Odobritev računskega zaključka za leto 1920. 4. Volitev. 5. Govor in slučajnosti. Vsi člani in članice se vsled interesa njih samih vabijo, da se ga polnoštevilno udeležijo. Odbor.

Viničar.

Beda viničarjev. Položaj viničarjev se še ni zboljšal. Plačujejo jih še zmiraj po starem. Njihova plača znaša na dan 6—8 kron. To pa seveda samo tedaj, kadar se dela. Omeniti pa moram, da se ravno sedaj že cel mesec ničesar ne dela vsled zime in slabega vremena. Tako bo tudi še celi januar brez dela in zaslužka.

Kdaj se izvede nov viničarski službeni red? Kdaj se izvede agrarna reforma?

Delavstvo papirnic.

Zahvala. Podpisani se zahvaljujem vsemu delavstvu papirnice v Vevčah za prejeto podporo v moji boleznj v znesku 416 K. — Jožef Erjani.

Knjigoveški, kartonažni in fiskarski delavci.

Skupina KTD je imela v ponedeljek 16. t. m. svoj redni letni občni zbor. Skupina je izgubila v minulem letu svojega predsednika. Ugrabila ga je smrt. Bil je to Ivan Gostinčar. Na občnem zboru se je prebralo revizijsko poročilo ob navzočnosti zastopnika Jugoslov. Strokovne Zveze. Občni zbor je izvolil novi odbor. Za predsednika je bil izvoljen Srečko Žumer. Novi predsednik je prišel prav iz srca vseh članov. Naj skupina uspeva in cvetel!

Indiji uvedel ločitev gobavcev od zdravih jezuit Avgust Müller in zgradil bolnišnice za gobave. Sedaj, ko se je začela ta kuga znova razširati ter so v samem Parizu ugotovili 150 slučajev kuge, so jezuitski misionarji v Culonu na Filipinskem otoku Palowan s podporo ameriške vlade ustanovili naselbino za 3—4000 gobavcev, ki žive ločeno po svojih kočah. Strežbo gobavih žensk so prevzele članice verske družbe »Marijinih hčera«, ki so istotako okužene. Misijonski škof Viganò, ki je s 60 leti postal jezuit, se je na Culonu posvetil skrbi za gobavce. — Tako krščanska ljubezen do bližnjega tudi v današnjih materialističnih časih slavi zmagovalne največje junaštva.

Socialni vestnik.

o Pomanjkanje dela v Ameriki. Glasom poročila našega konzulata v Cikagi je nastala za delavstvo v Združenih državah ameriških težka doba, ki utegne izzvati hude boje za obstanek delavskih mas. Dosedaj je naraslo število brezposelnih na približno 3.000.000. V Cikagi je okoli 100.000, v Detroitu okoli 80.000, v Newyorku preko 120.000, v Filadelfiji okoli 200.000 delavcev, ki so brez dela in žive v največji bedi in pomanjkanju. Bati se je, da zavzame brezposelnost v Ameriki še večji obseg, ker bodo morale tovarne vsled štrajka konsumentov in vsled neugodnih izvoznih razmer (nižja valuta drugih držav) obrate le še bolj skrbiti.

Rudar.

Dobrna pri Celju. Delavci na Dobrni stojimo še razkropljeni. Zato se našim upravičenim zahtevam ali pritožbam malokdaj ustreže ali sploh ne. Če pa hočemo kaj veljati, se moramo organizirati. Zato pojdemo vsi na ustanovni shod Jugoslovanske strokovne zveze in delavske zveze, ki se vrši v nedeljo 23. jan. ob 3. uri popoldne v Ljudskem domu na Dobrni. Rudarji, delavci v toplicah, delavci v graščinah in delavke — na svidenje!

Kovinar.

Javornik. 16. januarja 1921 se je vršil redni letni občni zbor skupine JSZ. Predsednik poda poročilo letnega delovanja. Tajnik prebere zapisnik zadnjega občnega zbora, ki se je vršil 27. decembra 1919. Poročilo predsednika in tajnika se odobri. Nato se je izvolil sledeči odbor: Glavič Janez, Mencinger Jožef, Vidic Janez, Pole Anton, Smolej Janez, Noč Miha, Bizjak Jakob, Praprotnik Jožef, Zufitek Janez in Bohine Franc. — Skupina ima redne delavske sestanke vsako prvo nedeljo v mesecu zvečer ob sedmi uri v društveni dvorani. Vsi krščansko misleči delavci naj se zavedajo pomena teh sestankov in se jih gotovo udeležijo.

Železničar.

ZELEZNIČARJI!
V nedeljo dne 23. jan. ob dveh popoldne se vrši shod Prometne zveze v prostorih konsumnega društva, Kongresni trg št. 2.

Najnovejša ministerialna odredba. — Zveza Jugoslovanskih železničarjev imenuje to »Posledice komunistične brezglavosti«. Mi pa to imenujemo posledice separatizma in egoizma voditeljev organizacij, ki hodijo to pot. Koliko časa bodo še hodili, ne vemo, vemo pa toliko, da sami sebi grob kopljejo. Ako oni ne morejo premagati egoizma in separatizma, ga bodo premagali železničarji sami. In tudi sedaj, ko se silijo železničarji, da podpisajo svojo lastno obsodbo, imajo ti ljudje pogum, valiti krivdo na druge, namesto da bi se izpametovali kot trezni voditelji, ki ljubijo železničarski stan, vsaj sedaj, ko teče voda v grlo. Pustili naj bi strankarstvo in sklicali zastopnike vseh strank, da bi na javnem shodu sklenili resolucijo s podpisi zastopnikov vseh organizacij, da oni tega ne podpisujejo, ker to je nasilstvo. Pokažite vi gospodje pri Zvezi, da ste strogo stanovski, da ne poznate strankarstva. Sedaj je čas, če niste demagogi. Prometna Zveza je vedno svarila in dala oklic na vse organizacije, naj se voditelji vseh strank združijo, da se reši pragmatika in vitalni interesi železničarjev. Toda zaman. To, kar sejete, žanjete vi, ki se imenujete v vaših časopisih sami kot poštene. Toda nemo goče je, da tisti človek ali stranka pošteno misli za delavski stan, za dobrobit svojega naroda, ki po časopisju zabavlja čez vlado, v konstituenti pa glasuje za centralizem, ki je naše največje zlo. Takih poštenjakov imamo žalibog dosti. Torej rešite železničarje sedaj, mi čakamo!

Shod Prometne Zveze po § 2 se vrši dne 23. t. m. ob 2. uri popoldne v spodnjih prostorih konsumnega društva na Kongresnem trgu št. 2. Prosi se, da se tudi člani od zunaj zanesljivo udeležijo shoda. — Odbor.

Služkinja.

Zveza služkinj. Skupina A (št. Peterška skupina) vabi vse svoje članice na predavanje in občni zbor, ki se vrši v nedeljo 23. t. m. ob 5. popoldne v prostorih Št. Peterske skupine. Odbor.

Zveza služkinj. Ljubljana. V nedeljo, dne 16. t. m. je imela Zveza služkinj v Ljubljani svoj letni občni zbor, ki se je vršil skupno s »Podpornim društvom za služkinje« v dvorani Jugoslovanske tiskarne. Članice so napolnile dvorano do zadnjega kotička. Iz poročila tajnice posnemamo, da šteje Zveza služkinj 2498 članic. Od teh jih bo v Ljubljani kakih 2000. V svrhu podrobnejšega dela je razdeljena v tri skupine: A, B in C po posameznih ljubljanskih okrajih. Zveza je priredila v tekočem letu 2 shoda in vsak mesec predavanje. Društvo je priredilo 3 prireditve. Pri vseh je sodeloval zvezin pevski zbor, Odborovih sej je bilo tekom pretečenega leta 23. Poleg teh so imele tudi posamezne skupine več sej. 12. aprila se je ustanovila pisarna »Krekove prosvete«, ki je obenem tudi pisarna Zveze služkinj in vodi posredovalnico za služkinje. V preteklem letu je posredovalnica preskrbela službe 393 članicam, gospodinji se je oglasilo v pisarni 439. Pisarna vodi tudi čebelico, ki se je poslužujejo tudi služkinje. V pisarni Zveze služkinj ima svoj sedež tudi zadruga »Naš dom«, ki namerava zidati poselsko zavetišče. Služkinje so podpisale dosedaj 465 deležev in vplačale tako 27.900 K. Iz blagajniškega poročila posnemamo: Zveza služkinj je imela v pretečenem letu 1535,22 K dohodkov, stroškov pa 1312,60 K. Posredovalnica je imela dohodkov 3675.— K, stroškov pa 2857.— K. Podporno društvo za služkinje je imelo dohodkov 15116,50 K, stroškov pa 14719,50 K. — Po poročilih tajnice, blagajničark in posameznih skupin je govorila tovarišica Treven o pomenu časopisja za naše gibanje in je pozvala vse tovarišice, naj se naroče na strokovno število našega glasila »Novi čas«. Po poročilu zastopnika Strokovne zveze g. Cvikeljca so se vršile volitve. Za predsednico je izvolila tovarišica Kvas, za podpredsednico Godeša in za blagajničarko Repanšek. — Odbor.

Čipkarica.

V imenu božjem je začela Osrednja čipkarska zadruga v Ljubljani svoje delovanje in trdno upamo, da boži blagoslov ne bo izostal, ako čipkarice to hočejo.

Zadruga ima za čipkarice pripravljene pristen platnen sukanec in papirce, preskrbela bo pa tudi bučke in sploh vsotvarino in delavsko pripravo, ki se potrebuje za čipkanje.

Ako hočejo čipkarice, da bodo naše čipke, ki so bile pred svetovno vojno vsled svoje solidnosti znane po celem svetu, znovič zaslovene in si dobro ime priborile, potem proč z italijanskim in drugim za čipke nič vrednim sukancem v štrncih in navretcih.

Vsaka čipkarica naj odvrže slabi sukanec raz kljekelne in naj ga porabi za šivanje. Kljekelne in preobleke blazinice naj dobro opere. Dela naj vedno s čistimi rokami ter naj ne štedi z vodo, saj nam jo je dal ljubi Bog dovolj. Potem naj pristni laneni sukanec navije na kljekelne tako, da bo imela nit, katere ji teče med dvema prstima, ovito s majhnim kosčekom papirja, da se sukanec ne maže.

Ako ima čipkarica rijaste bučke, ne sme s takimi delati. Dokler ne dobi novih bučic, naj rijaste bučke dene v kako posodo in naliže nanje petroleja ter jih pusti tako ležati en dan. Potem se mora bučke še z nožem dobro ostrgati in z mehko krpo obrisati. Paziti je treba, da se z rijasto bučko ne zhode, ker se tako lahko rani, kar je smrtonovarno. Delo mora biti snažno, lepo in pravilno. Postavkov se ne sme izpuščati in povsod vezati, kjer je treba in prav bučke postaviti. Zdaj pa vrlo na delo, katero naj Bog blagoslovi!

Kmetijski delavec.

Čas poteka z neizmerno hitrostjo, s tem pa poteka za nas kmetijske delavce z izdatno izgubo. Vsi drugi delavski stanovi so že organizirani v svojih jakih organizacijah, ravno kmetijski delavec še vedno odlaga in — ostaja brez vsakega zastopstva. Mnogo nas je že, ki smo organizirani v »Zvezi kmetijskih delavcev« ter smo tudi svoje vodstvo izvolili. Naše vodstvo dela za nas z vso skrbnostjo. Imeti mora pa oporo ravno v našem delavstvu, ako hočemo, da kaj dosežemo. Koliko je še takih delavcev, ki še niso v »Zvezi kmetijskih delavcev«. Spregledajte vendar enkrat in se odločite za pristop v našo organizacijo, ako hočete, da dosežemo izboljšanje našega položaja in si zasiguramo boljši življenjski obstoj.

VOJVODA MIŠIČ — UMRL.

LDU Belgrad, 20. januarja. (ZNU.) Davil ob 5. je tukaj umrl vojvoda Mišić.

Odgovorni urednik Anton Marinček.

Izdaja konzorcij »Novega časa«.

Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.